

دانشگاه صنعتی اصفهان دانشکده برق و کامپیوتر آزمایشگاه سیستم عامل

على فانيان

زينب زالي

تابستان ۹۸

مدیریت پروسسها و برنامههای چند پروسهای

وقتی برنامهای اجرا می شود، یک فرآیند (پروسس) در سیستم ایجاد می شود. اکنون این فرآیند می تواند حین اجرا فرآیندهای دیگری نیز ایجاد کند. در این صورت فرآیند اولیه، والد و فرآیندی که توسط فرآیند اول ساخته می شود را فرآیند فرزند گویند. همچنین ممکن است هر فرآیند فرزند، فرآیندهای فرزندی برای خود ایجاد کند. در این جلسه، با فراخوانی های سیستمی برای ایجاد و مدیریت فرآیندها آشنا می شویم.

مثالی از برنامههای چندفر آینده (multiprocess) سرویس sshd است که جهت ایجاد ارتباط ssh با ماشین موردنظر استفاده می شود. کلاینتهای متفاوتی ممکن است مایل به برقراری ارتباط ssh با یک ماشین مشخص باشند. بدین منظور sshd روی ماشین موردنظر (سرور) اجرا می شود. این فر آیند درخواستهای کلاینتها برای اتصال ssh را دریافت می کند. سپس به ازای هر کلاینت یک پروسس جدید ایجاد می کند تا ارتباط او را هندل کند. بدین ترتیب امکان اتصال بیش از یک کلاینت به صورت همزمان فراهم می آید و یک جلسه اختصاصی برای هر کلاینت و ماشین هدف (سرور) ایجاد می شود.

همچنین وب سرورها هم می توانند ساختار مشابهی داشته باشند. هنگامی که یک کلاینت یک صفحه را از یک وب سرور درخواست می کند اگر سرور پاسخ آن کلاینت را بدهد و سپس به درخواست کلاینت دیگری گوش کند در آن فاصله زمانی، بسیاری از درخواستها به سرور بی پاسخ مانده و شکست می خورد. بنابراین اگر سرور بتواند هر درخواستی که دریافت می کند را به شکل موازی با درخواستهای دیگر پاسخ دهد می تواند بسیار کاراتر عمل کند و در یک زمان به تعداد بیشتری کلاینت سرویس دهد. اینجاست که می توان برای پاسخگویی به درخواستهای هر کلاینت از یک پروسس جداگانه استفاده کرد (وب سرورها از ترکیب چندنخی و چند پروسسی استفاده می کنند)

فراخواني سيستمي fork

هنگامی که یک برنامه، این تابع را فراخوانی کند، سیستم عامل یک پروسس کاملاً همانند پروسس اول ایجاد می کند. اجرای هر دو پروسس از خط بعد از فراخوانی fork ادامه می یابد. خروجی این تابع در صورت موفقیت، صفر یا یک عدد مثبت است. با بررسی این خروجی می توان فهمید که الان کدام پروسس در حال اجرا است. اگر خروجی این تابع صفر باشد یعنی در پروسس والد هستیم و عدد بازگشتی، مقدار باشد یعنی در پروسس والد هستیم و عدد بازگشتی، مقدار شناسه پروسس فرزند ایجادشده است. در صورتی که عدد مثبتی باشد پروسس جدیدی ایجاد کند، fork یک عدد منفی برمی گرداند. در ادامه تابع fork و تعدادی دیگر از فراخوانی های سیستمی مدیریت پروسس شرح داده می شود.

pid_t fork(void);

یک یروسس همانند یروسس والد ایجاد می کند.

pid_t waitpid(pid_t pid, int *status, int options);

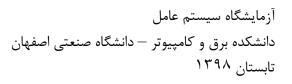
پروسسی که این تابع را فراخوانی می کند منتظر پایان پروسس فرزندی با شناسه pid می ماند. مقدار status مقداری است که توسط پروسس فرزند بعد از اتمام به پروسس والد برمی گردد. در حالتی که آرگومان سوم مقداردهی نشود به صورت پیش فرض پروسس تا اتمام پروسس فرزند منتظر می ماند (گزینه هایی برای آرگومان سوم وجود دارد که حالات دیگری برای پایان انتظار wait در نظر می گیرد به man مراجعه کنید)

pid t wait(int *status);

پروسسی که این تابع را فراخوانی می کند منتظر پایان یکی از پروسسهای فرزند خود میماند. مقدار بازگشتی این تابع، شناسه پروسس فرزندی است که پایان یافته است.

```
int execl(const char *path, const char *arg, ...);
int execlp(const char *file, const char *arg, ...);
int execle(const char *path, const char *arg, ..., char * const envp[]);
int execv(const char *path, char *const argv[]);
int execvp(const char *file, char *const argv[]);
int execvpe(const char *file, char *const argv[], char *const envp[]);
```

هرگاه یکی از این توابع فراخوانی شوند، برنامهای که آدرس آن در path ذکر شده است با پروسس اولیه (پروسس فراخواننده این تابع) جایگزین شده و اجرا می شود. برای بررسی دقیق تر آرگومان های ورودی هر یک از توابع به man مراجعه کنید.

exit (status)

پروسس جاری را خاتمه داده و status را به پروسس والد برمی گرداند (مقداری که توسط wait قابل بازیابی است. به عبارت دقیقتر به status مراجعه کنید).

pid_t getpid(void);

شناسه پروسس جاری (پروسس فراخواننده این تابع) را برمی گرداند.

pid_t getppid(void);

شناسه يروسس والديروسس جاري را برمي گرداند.

unsigned int sleep(unsigned int seconds);

فراخوانی این تابع، باعث می شود پروسس فراخواننده به مدت seconds ثانیه به حالت sleep برود.

فراخوانی های سیستمی برای مدیریت زمان

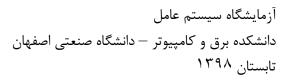
int gettimeofday(struct timeval *tv, struct timezone *tz);

این تابع، مقدار زمان جاری را در آرگومان tv برمی گرداند، همچنین tz حاوی timezone سیستم میباشد. مقدار tv به صورت timestamp میباشد (مقدار زمان گذشته از یک مبدأ زمانی استاندارد معروف به epoch) که حاوی ثانیه و میکرو ثانیه گذشته از epoch است.

time_t time (time_t *seconds)

مقدار ثانیه گذشته از epoch را برمی گرداند. همچنین اگر آرگومان seconds مقدار NULL نداشته باشد زمان بازگشتی در محل این اشاره گر هم ذخیره می شود.

در ادامه مثالهایی از فراخوانیهای سیستمی معرفی شده آمده است.

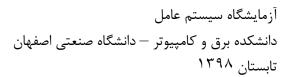

مثالها

fork

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include <unistd.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/wait.h>
int main()
          pid_t pid;
          pid=fork();
          int inChild=0;
          if(pid==0)
                     inChild=1;
          }
          while(inChild==0)
                     printf("this is Parent\n");
                     sleep(1);
          }
          while(inChild==1)
                     printf("this is Child\n");
                     sleep(1);
          }
          return 0;
```

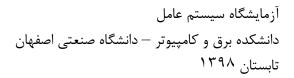
این برنامه را با نام sample_fork.c ذخیره کرده کامپایل (gcc sample_fork.c -o sample_fork) و اجرا کنید. حین اجرای این پروسس، با اجرای grep sample_fork می توانید اطلاعات دو پروسس والد و فرزند ایجادشده را مشاهده کنید.

waitpid

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <unistd.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/wait.h>
#define MAXCHILD 5
int main(){
          pid t child [MAXCHILD];
          int inChild=0;
          int status=0;
          for (int i=0;i<MAXCHILD;i++){
                     child[i]=fork();
                     if(child[i]==0){
                                inChild=1;
                                break;
                     }
          while (inChild==1){
                     srand(getpid());
                     int r = rand()\%10;
                     printf("message from child %d : sleeping %d seconds\n",getpid(), r);
                     sleep(r);
                     inChild=-1;
          while(inChild==0){
                     sleep(1);
                     for(int i=0;i<MAXCHILD;i++){</pre>
                                int child_d;
                                //**comment from next line
                                child_d = wait(&status);
                                if (child d>0)
                                             printf("child[%d] is dead now \n",child_d);
                                else if(child_d==-1)
                                            printf("no child to wait for \n");
                                //**comment till this line
                                // child_d = waitpid(child[i],&status,0);
                                // if(child_d==0)
                                            printf("child[%d] is still alive\n",child[i]);
                                //
                                // else if(child_d>0)
                                            printf("child[%d] is dead now \n",child[i]);
                                //
                                // else
                                            printf("no specified child to wait for \n");
                                //
                     }
          }
          return 0;
```


این برنامه را یک بار به همین صورت کامپایل و اجرا کنید و یک بار هم خطوط مشخص شده آخر برنامه را comment و خطوط comment کرده و کامپایل و اجرا کنید و نحوه اجرای دو برنامه را مقایسه نمایید.

Gettimeofday, time

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include <unistd.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/time.h> //gettimeofday
#include <time.h> //time
int main(int argc,char ** argv)
          struct timeval start, stop;
          srand(time(NULL));
          gettimeofday(&start,NULL);
          sleep(rand()%10);
          gettimeofday(&stop,NULL);
          long sec=stop.tv_sec-start.tv_sec;
          float m1=start.tv_usec;
          float m2=stop.tv_usec;
          long elapsed = sec*1000+(m2-m1)/1000;
          printf("%ld\n",elapsed);
          return 0;
```